Verordening rechtspositie raadsleden Het Hogeland - november 2019

De raad van de gemeente Het Hogeland,

gelezen het voorstel van de voorzitter en de griffier,

gelet op:

- de artikelen 95, eerste en tweede lid, 96, eerste en tweede lid, en 97, 98 en 99 van de Gemeentewet
- de artikelen 3.1.1, vijfde lid, 3.1.3. eerste lid, 3.1.4. eerste lid, 3.1.7, eerste lid, 3.1.8, eerste lid, 3.1.9. eerste lid, 3.3.2, 3.3.3, tweede lid, 3.4.1, eerste lid, en 3.4.2, en 3.3.8 van het rechtpositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers

besluit:

vast te stellen de volgende verordening: **"Verordening rechtspositie raadsleden Het Hogeland – november 2019":**

Artikel 1 Definitiebepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- raadslid: lid van de gemeenteraad;
- griffier; de griffier, bedoeld in artikel 107 van de Gemeentewet;
- presidium: het op grond van het reglement van orde van de gemeenteraad ingestelde gremium, bestaande uit de raadsvoorzitter en de voorzitters van de raadsfracties;
- niet-partijpolitiek georiënteerde scholing: scholing die niet wordt verzorgd of aangeboden door een politieke partij, c.q. - groepering, dan wel een daaraan gelieerde organisatie of anderszins inhoudelijk gericht is op het gedachtengoed van een politieke partij, c.q. - groepering.

Artikel 2 Vergoeding raadsleden voor de werkzaamheden en reiskosten voor reizen binnen de gemeente

1. De vergoeding voor de werkzaamheden van raadsleden is conform de tabel van artikel 3.1.1, eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.
2. Voor vergoeding van kosten voor reizen binnen de gemeente op grond van artikel 3.1.7, eerste lid onder b. van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers komen in aanmerking kosten voor reizen ten behoeve van het bijwonen van raadsvergaderingen, door of namens de griffie voor (delen van) de raad georganiseerde activiteiten, vergaderingen en andere bijeenkomsten van ingestelde overleg- en werkgroepen, fractievergaderingen en werkbezoeken in fractieverband.

Artikel 3 Toelage lid onderzoekscommissie en bijzondere commissie van raadsleden

1. Een raadslid dat lid is van een onderzoekscommissie als bedoeld in artikel 155a, derde lid, van de Gemeentewet wordt voor de duur van de activiteiten van die commissie ten laste van de gemeente een toelage toegekend van € 200,- per maand.

2. Een raadslid dat lid is van een bijzondere commissie als bedoeld in artikel 3.1.4, eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers wordt voor de duur van de activiteiten van de commissie een toelage toegekend van € 120,- per maand.

Artikel 4 Reis- en verblijfkosten raadsleden voor reizen buiten de gemeente

1. Voor reizen buiten het grondgebied van de gemeente ter uitvoering van een beslissing van het gemeentebestuur als bedoeld in artikel 97 Gemeentewet worden aan een raadslid vergoed:
   a. de kosten voor het gebruik van openbaar vervoer;
   b. bij gebruik van een eigen auto het maximumbedrag dat door een werkgever aan een werknemer per afgelegde kilometer onbelast kan worden verstrekt .
2. Voor reizen buiten het grondgebied van de gemeente, ter uitvoering van een beslissing van het gemeentebestuur, worden aan een raadslid bij gebruik van eigen auto tevens de parkeer-, veer- en/of tolkosten vergoed;
3. Boetes en naheffingsaanslagen voor parkeren worden niet vergoed.
4. Onder een beslissing van het gemeentebestuur dient ook te worden verstaan een door of namens het bestuur van een gemeenschappelijke regeling georganiseerde bijeenkomst voor raadsleden, alsmede een via de griffie aangekondigde bijeenkomst voor leden van meerdere gemeenteraden.
5. Als een raadslid of commissielid een tijdelijke functionele beperking heeft, kan voor reizen als bedoeld in het eerste lid, een voor de beperking geschikte vervoersvoorziening worden vergoed of ter beschikking gesteld.
6. De noodzakelijke en redelijkerwijs gemaakte werkelijke verblijfkosten die een raadslid of commissielid maakt in verband met reizen **buiten** het grondgebied ter uitvoering van een beslissing van het gemeentebestuur worden ten laste van de gemeente vergoed.

Artikel 5 Nadere regels niet-partijpolitiek georiënteerde scholing raadsleden

1. Een raadslid dat wil deelnemen aan niet-partijpolitiek georiënteerde scholing gericht op het vervullen van zijn of haar functie als bedoeld in artikel 3.3.3 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers, dient voor een aanspraak op vergoeding van de daarmee gemoeide kosten vooraf een gemotiveerde aanvraag in bij de griffier.
2. Reis- en verblijfkosten komen tevens in aanmerking voor vergoeding. Hiervoor zijn de bepalingen in artikel 4 van toepassing.
3. De aanvraag gaat vergezeld van stukken met inhoudelijke informatie en een kostenspecificatie.
4. Wanneer de aanvraag voldoet aan het in artikel 1 geformuleerde criterium kent de griffier de aanvraag toe. Bij twijfel legt de griffier de aanvraag en eventuele aanvullende informatie voor aan het presidium, waarop deze beslist, zo nodig bij meerderheid van stemmen.
5. Er kan een vergoeding worden verstrekt voor zover het voor het betreffende begrotingsjaar daarvoor bestemde budget nog niet is uitgeput. In hetzelfde begrotingsjaar kan aan een raadslid maximaal twee keer een vergoeding voor scholing worden verstrekt.
6. De griffier, of wanneer deze een aanvraag heeft voorgelegd het presidium, kan besluiten de gevraagde vergoeding gedeeltelijk toe te kennen.

Artikel 6 Informatie- en communicatievoorziening voor raadsleden

1. Een raadslid wordt ten laste van de gemeente voor de duur van de uitoefening van zijn functie een tablet-computer ter beschikking gesteld. Hiervoor tekent het raadslid een bruikleenovereenkomst. Het college stelt het model van de bruikleenovereenkomst vast.
2. Op de tablet-computer en desgevraagd op een eigen smartphone wordt voor een raadslid een eigen gemeentelijk e-mailaccount aangemaakt.

3. Een raads- of commissielid levert na beëindiging van zijn functie de ter beschikking gestelde tablet-computer in bij de gemeente.
4. De mogelijkheid bestaat de ter beschikking gestelde tablet-computer na beëindiging van de functie over te nemen tegen vergoeding van de dagwaarde.

Artikel 7 Aanwijzing als eindheffingsbestanddeel

1. Als eindheffingsbestanddeel als bedoeld in artikel 31, eerste lid, onderdeel f, van de Wet op de loonbelasting 1964 worden aangewezen de vergoedingen, tegemoetkomingen en verstrekkingen, genoemd in artikel 3.3.8 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers
2. Als eindheffingsbestanddeel als bedoeld in artikel 31, eerste lid, onderdeel f, van de Wet op de loonbelasting 1964 worden verder aangewezen de vergoedingen, tegemoetkomingen en verstrekkingen, genoemd in deze verordening, voor zover deze worden gerekend tot een vergoeding, tegemoetkoming of verstrekking als bedoeld in artikel 31a, tweede lid, onderdelen a tot en met h, van de Wet op de Loonbelasting 1964.

Artikel 8 Declaratie en betaling van onkosten

1. Tenzij het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers of de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers anders bepalen, vindt de betaling van kosten die op grond van deze verordening voor vergoeding of tegemoetkoming in aanmerking komen plaats door:
   a. betaling uit gemeentelijke middelen, op basis van een toegezonden factuur,
   b. betaling vooruit uit eigen middelen.
2. Een declaratie wordt, binnen drie maanden na factuurdatum of de door het raadslid gedane uitgave, ingediend door opgave van kosten via het door de gemeente gehanteerde digitale systeem. De opgave wordt vergezeld van eventuele digitale of gedigitaliseerde bewijsstukken.
3. Declaraties worden door de griffier goedgekeurd, dan wel bij twijfel voor een bindend oordeel, zo nodig bij meerderheid van stemmen, voorgelegd aan het presidium.
4. Uitbetaling van een ingediende declaratie geschiedt binnen vier weken na indienen daarvan. Wanneer een oordeel van het presidium gevraagd wordt bedraagt deze termijn zes weken.

Artikel 9 Intrekken oude regeling

De Verordening rechtspositie raadsleden en wethouders dd. 2 januari 2019 wordt ingetrokken, met dien verstande dat de bepalingen die betrekking hebben op wethouders van kracht blijven tot het moment waarop het college van b&w een regeling voor de rechtspositie van burgemeester en wethouders heeft vastgesteld.

Artikel 10 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag volgend op de datum van publicatie in het Gemeenteblad en werkt terug tot en met 2 januari 2019.

Artikel 11 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: "Verordening rechtspositie raadsleden Het Hogeland-november 2019".

Vastgesteld in de raadsvergadering van 27 november 2019.

Henk Jan Bolding	Pieter Norder
voorzitter	griffier

TOELICHTING

Toelichting bij de Verordening rechtspositie raadsleden 2019

ALGEMEEN DEEL

Wettelijke regelingen

In de wet en nadere regelgeving zijn alle van belang zijnde onderwerpen geregeld betreffende de rechtspositie van gemeentelijke politieke ambtsdragers. In de Gemeentewet is aangegeven dat de nadere invulling van de rechtspositie van raads- en commissieleden alsmede de financiële voorzieningen moet worden geregeld bij of krachtens de wet (AMvB en ministeriële regeling). Deze nadere regeling is vastgelegd in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers. In de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers zijn de (onkosten)vergoedingen nader uitgewerkt.

Hoofdlijnen gemeentelijke verordening

In deze verordening zijn alleen bepalingen opgenomen inzake de rechtspositie van raadsleden zover die niet dwingend geregeld zijn in hogere wet- en regelgeving. De grondslag hiervoor is te vinden in de Gemeentewet en het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers. Bij de laatste moderniserings- en harmoniseringsoperatie (Staatsblad 15 oktober 2018), betreffende de rechtspositiebesluiten voor decentrale politieke ambtsdragers zijn er wederom enkele bepalingen imperatief in hogere wet- en regelgeving vastgelegd. De overweging hierbij is dat het bestuurlijk wenselijk is om de voorzieningen zoals vergoedingen, tegemoetkomingen en andere rechtspositionele aanspraken voor decentrale politieke ambtsdragers dwingendrechtelijk in hogere wet- en regelgeving vast te leggen om politieke discussies te voorkomen. Dit betekent dat er voor gemeenten minder ruimte is om lokaal bij verordening van wettelijke regelingen af te wijken.
Indien een gemeente besluit om bij verordening voorzieningen voor politieke ambtsdragers te regelen, is een aantal regels van belang.

In artikel 99 Gemeentewet is bepaald dat ’buiten hetgeen hun bij of krachtens de wet is toegekend’, ontvangen de leden van de raad en/of – wanneer daar sprake van zou zijn - door de raad ingestelde commissies (in de zin van artikel 82, 83 of 84 Gemeentewet) als zodanig geen andere vergoedingen en tegemoetkomingen ten laste van de gemeente. Deze verordening vormt een (nadere) uitwerking van de bij of krachtens de wet toegekende vergoedingen en tegemoetkomingen.

NB: voor commissieleden behoeven geen bepalingen te worden opgenomen, omdat er geen commissies zijn ingesteld.

De arbeidsverhoudingen en fiscale positie

Raadsleden en commissieleden hebben geen dienstbetrekking bij de gemeente. De gemeente is dus niet de werkgever. Dat betekent bijvoorbeeld dat zij voor zover het betreft het raadslidmaatschap niet vallen onder de werknemersverzekeringen zoals de Werkloosheidswet (WW), Ziektewet (ZW) en de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA). Omdat er geen sprake is van een dienstbetrekking vallen raads- en commissieleden niet onder de Wet op de loonbelasting 1964 maar worden hun inkomsten belast in de Wet inkomstenbelasting 2001. Wel kunnen raads- en commissieleden opteren voor de loonbelasting als voorheffing door samen met de gemeente te

kiezen voor het fictief werknemerschap, het zogenaamde opting-in. Het fictief werknemerschap kan worden aangevraagd met behulp van een opting-in verklaring bij de Belastingdienst.

Als de raads- en commissieleden en gemeente niet kiezen voor het fictief werknemerschap, dan geldt dat de onkostenvergoedingen en raadsvergoeding als inkomsten moeten worden verantwoord en mogen de (beroeps)kosten die worden gemaakt worden afgetrokken. Het resultaat zal het raads- of commissielid moeten verantwoorden in de aangifte inkomstenbelasting, onder de post inkomsten uit overige werkzaamheden. De gemeente dient jaarlijks alle betalingen en verstrekkingen voor de raads- en commissieleden die niet als fictief werknemerschap te kwalificeren zijn op grond van deze verordening aan de Belastingdienst doorgeven middels een formulier IB-47. Omdat raads- en commissieleden op persoonlijke titel worden gekozen, zijn zij niet aan te merken als (fiscaal) ondernemer. Er hoeft dan ook geen VAR-verklaring / Modelovereenkomst ZZP overgelegd te worden aan de gemeente.
De Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa) is niet van toepassing op raads- en commissieleden.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 2. Vergoeding voor de werkzaamheden van raadsleden

De hoogte van de raadsvergoeding is verplichtend bepaald op een vast bedrag per inwonersklasse. Vanaf de dag van beëdiging hebben de raadsleden recht op de vergoedingen die verbonden zijn aan hun functie. Wat betreft de vergoeding voor de werkzaamheden is dit geregeld in artikel 3.1.1, eerste lid van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers. De gemeenteraad kan op grond van het vierde lid van artikel 3.1.1 bij verordening bepalen dat een deel van de vergoeding voor de werkzaamheden wordt uitbetaald als presentiegeld. Het gaat om maximaal 20% van de vergoeding. In een dergelijke verordening mag geen onderscheid worden gemaakt tussen de raadsleden: een presentievergoeding geldt dan voor alle raadsleden. Deze bepaling kan bijvoorbeeld worden benut in geval van ‘spookraadsleden’. ‘Spookraadsleden’ zijn volksvertegenwoordigers die wel zijn gekozen, maar die niet of nauwelijks aanwezig zijn bij de vergaderingen of activiteiten van de desbetreffende gemeenteraad.
In deze verordening is er voor gekozen geen gebruik te maken van de mogelijkheid om een deel van de vergoeding te verstrekken als presentiegeld. Om dat duidelijk te maken is het eerste lid van artikel 2 opgenomen.

Het raadslid kan de vergoeding niet weigeren en de gemeente is verplicht de raadsvergoeding aan het raadslid over te maken op zijn of haar bankrekeningnummer. Het raadslid mag zelf (een deel) van de raadsvergoeding afdragen aan de politieke partij, maar is in beginsel juridisch niet verplicht mee te werken aan een overdracht van (een deel) van zijn of haar raadsvergoeding. Een akte van cessie waarbij de raadsvergoeding direct aan een politieke groepering wordt overgemaakt is juridisch niet toegestaan. De reden hiervoor is dat het raadslid een onafhankelijke positie heeft en niet financieel afhankelijk mag zijn van de politieke groepering.

Omdat de omschrijving ‘voor wat betreft het uitoefenen van de functie’ in artikel 3.1.7., eerste lid onder b. van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers niet eenduidig is en daardoor bij het declareren van kosten voor reizen binnen de gemeente ongewenste verschillen en/of discussies

kunnen ontstaan wordt in het tweede lid van artikel 2 van de verordening vastgelegd voor welke activiteiten reiskosten kunnen worden gedeclareerd.

Artikel 3. Toelage lid onderzoekscommissie en bijzondere commissie van raadsleden

In het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers is geregeld dat raadsleden die lid zijn van de Vertrouwenscommissie om te komen tot een voordracht voor het benoemen van een burgemeester voor de duur van de werkzaamheden van de commissie toelage ontvangen, waarvan de hoogte in het Rechtspositiebesluit is vastgelegd. Hetzelfde geldt voor raadsleden die (wanneer aan de orde zou zijn) lid zijn van de rekenkamercommissie.
Artikel 3 van de verordening regelt de hoogte van een toelage voor de raadsleden die benoemd zijn als lid van een onderzoekscommissie op grond van de Gemeentewet en benut de 'kan-bepaling' in het Rechtspositiebesluit voor een toelage voor raadsleden die lid zijn van een andere commissie met een bijzondere taakstelling. De vaststelling dat er sprake is van een dergelijke bijzondere commissie, met deze financiële gevolgen, moet bij verordening plaatsvinden. Daarbij moet gemotiveerd worden dat het lidmaatschap van de commissie duidelijk meerwerk is naast het reguliere lidmaatschap van de gemeenteraad.
Wat betreft de hoogte van de toelage voor het lidmaatschap van een onderzoekscommissie is in het Rechtspositiebesluit een maximum opgenomen op jaarbasis (drie keer de maandelijkse raadsvergoeding). Er is voor gekozen de vergoeding vast te stellen op een bedrag dat overeenkomt met ca. 60% van de maximaal toegestane vergoeding.
Voor de toelage voor het lidmaatschap van een bijzondere commissie wordt het maximum bedrag aangehouden dat in het Rechtspositiebesluit is opgenomen.

Artikel 4. Reis- en verblijfkosten raadsleden voor reizen buiten de gemeente

Ingevolge artikel 96, in samenhang met artikel 97, van de Gemeentewet kunnen kosten voor (dienst)reizen buiten het grondgebied van de gemeente ter uitvoering van een beslissing van het gemeentebestuur alleen op basis van een verordening van de gemeenteraad worden vergoed. Dat is in deze bepaling geregeld. Tevens wordt hierin geregeld dat ook voor het bijwonen van bijeenkomsten van gemeenschappelijke regelingen of meerdere gemeenteraden een reiskostenvergoeding verstrekt wordt. Deze laatste mogelijkheid is toegevoegd bovenop hetgeen in de modelverordening van de VNG is opgenomen, omdat dit redelijk geacht wordt gelet op de regionale situatie en steeds vaker georganiseerde regionale (gezamenlijke) bijeenkomsten.

Onder reizen "buiten de gemeentegrenzen" kunnen ook buitenlandse dienstreizen worden geschaard. De naar redelijkheid gemaakte reis- en verblijfkosten voor dienstreizen in het buitenland, die door of vanwege de gemeente zijn georganiseerd komen ook voor vergoeding in aanmerking. De vergoeding voor noodzakelijke en redelijkerwijs gemaakte verblijfkosten is niet nader ingevuld en is een lokale aangelegenheid per gemeente. Omdat in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers verder geen eigen vergoedingsregeling is opgenomen, is aansluiting gezocht bij de vergoedingsregelingen voor wethouders.

Artikel 5. Nadere regels niet-partijpolitiek georiënteerde scholing raads- en commissieleden

Voor raads(en eventuele commissie)leden is expliciet bepaald dat de kosten voor niet-partijpolitiek georiënteerde functionele scholing, zoals deelname aan congressen en opleidingen, ten laste kunnen

worden gebracht van de gemeente. Partijpolitieke scholing komt niet voor vergoeding door de gemeente in aanmerking. De inhoud van de scholing is bepalend of deze al dan niet partijpolitiek georiënteerd is, maar deze is in de praktijk is niet controleerbaar. Door het opnemen van een (zoveel mogelijk) sluitende definitie wordt alle scholing die door of namens een politieke partij of groepering wordt georganiseerd uitgesloten van financiering door de gemeente. Dit laat onverlet de mogelijkheid dat een externe opleider/trainer een aanbod verzorgt voor leden van een partij, waarvan de kosten door de gemeente vergoed kunnen worden.

Om in aanmerking te komen voor vergoeding van de scholingskosten, moet gemotiveerd worden dat het gaat om functiegerichte scholing. Scholing is functiegericht als beoogd wordt de voor de functie benodigde vakkennis en vaardigheden te verwerven dan wel actueel te houden. Scholing is partijpolitiek georiënteerd als zij geheel of gedeeltelijk tot doel heeft betrokkene op te leiden in het gedachtegoed van de desbetreffende partij.
Overigens kan de gemeente ook zelf dit soort scholing (laten) verzorgen. Ook de kosten hiervoor komen ten laste van de gemeente.
Er is ruimte voor lokale accenten. Er kan bijvoorbeeld een scholingsplan worden opgesteld. In dit plan kunnen procedureregels voor individuele scholingsverzoeken worden opgenomen als ook regels over de hoogte van de tegemoetkoming, zo mogelijk in relatie tot de collectieve scholingsactiviteiten

Artikel 6 Informatie- en communicatievoorziening

In het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers is vastgelegd dat aan een raadslid voor de duur van de uitoefening van zijn functie de noodzakelijke informatie- en communicatie-voorzieningen ter beschikking worden gesteld. Dit betreft met name een computer en/of een smartphone. Een computer is een desktop, laptop, tablet- of minicomputer. Er mag maar één computer (‘device’) beschikbaar worden gesteld. In dit geval een tablet-computer. Afgezien wordt van het beschikbaar stellen van een smartphone en het vergoeden van een internet-abonnement.

Artikel 7 Aanwijzing als eindheffingsbestanddeel

In het kader van de werkkostenregeling op grond van artikel 31 Wet op de Loonbelasting 1964 zijn een aantal vergoedingen in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de verordening aangewezen als eindheffingsbestanddeel. De gemeente draagt in dat geval de loonbelasting, waardoor de vergoeding belastingvrij (netto) aan de politieke ambtsdrager kan worden overgemaakt. Anders worden deze door de Belastingdienst als loon gezien en moet hierover bij de politieke ambtsdragers loonbelasting worden ingehouden. In het kader van de werkkostenregeling kan in de financiële administratie worden aangegeven of een verstrekking of vergoeding onder de gerichte vrijstellingen, intermediaire kosten of onder de nihil-waarderingen valt.
Gemeenten mogen daarnaast een verstrekking of vergoeding in de vrije ruimte - tot 1,2% fiscale loonsom - onderbrengen zonder fiscale consequenties. Indien de grens van 1,2% wordt overschreden, zal de gemeente 80% eindheffing moeten betalen.

Artikel 8 Declaratie en betaling van onkosten

In dit artikel wordt o.m. geregeld dat raadsleden onkosten declareren via het door de gemeente gehanteerde digitale salaris- en declaratiesysteem. De griffier beoordeelt declaraties, bij twijfel hoe de verordening toe te passen en in geval van een afwijzing van (een onderdeel van) een declaratie waar het betreffende raadslid zich niet in kan vinden beslist het presidium.

Niet benutte opties

In de verordening zijn de volgende opties die het rechtspositiebesluit biedt niet opgenomen:

1. 20%-uitbetaling van de raadsvergoeding als presentiegeld
2. Verzekering raadsleden voor arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden: bij verordening kan worden bepaald dat raadsleden een bedrag per jaar ontvangen ter hoogte van één maandbedrag van hun vergoeding voor de werkzaamheden, waarmee zij voorzieningen kunnen treffen ter zake van arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden.
3. In bruikleen verstrekken van een smartphone
4. Vergoeden van een internet-abonnement